

MIEJSCA PAMIĘCI
Wrocław – Centralny Ośr. Duszp. Akad.
Wystawa ikon Br. Marcina Świądery (maj 2023)

BR. Marcin Świąder OFM Cap

Urodzony w Mielcu, 29 maja 1976 roku, na ulicy Kwiatowej 5. Wcześniej odkrywa powołanie do formy życia Ewangelią śladami św. Franciszka z Asyżu. W 1995 roku zostaje przyjęty do Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów, gdzie w 2001 roku składa profesję wieczystą i rok później przyjmuje święcenia prezbiteratu. Już w czasie studiów odkrywa ikonę jako formę przepowiadania Słowa ubogim. Techniki malarstwa temperowego uczy się od Iryny Boidyny-Styczeńskiej podczas warsztatów w galerii „Na bruku” Jana Guta w Bytomiu. Osiem lat spędza w Domu Modlitwy w Zagórzu, gdzie okazje do intensywnej pracy nad niełatwą techniką malarstwa. Z pustelni zostaje przeniesiony do Katowic-Załęża, gdzie przez cztery lata żyje i ewangelizuje wśród najuboższych – nie przestaje tworzyć. W Skomielnej Czarnej, której zostaje przeniesiony w lipcu 2015 roku, zakłada samodzielną pracownię ikonopisarską. Wybrane prace z tego okresu twórczości publikuje w albumie pt. „Po śladach”. W ciągu dwudziestu lat spod jego pędzla wyszło blisko siedemset ikon i obrazów. Projektuje przestrzeń sakralną, przez które przewinęło się kilkaset osób. Ma swoich uczniów tworzących „Fraternii”. Mistrzowie, którzy wciągnęli go blaw, Dionisij, a spośród współczesnych Kiko Arguello i Jerzy Nowosielski.

Брат Марчін Швандер OFM Cap

Народився 29 травня 1976 року в місті Мелець. Дуже рано відчув покликання до Євангельської форми життя слідуючи св. Франциска з Ассізі. У 1995 році Марчін прийняв до Ордену Братів Менших Капуцинів. У 2001 році він склав вічні обіти, а рік потому прийняв свячення пресвітерату. Під час навчання брат Марчін зрозумів, що ікона може бути чудовою формою проповідування Божого Слова убогим. Іконопису темними фарбами навчався в Ірвині Болдіні-Стичень під час роботи майстерень у галереї „На тротуарі” Яна Гута в місті Битом. Вісім років, від брат Марчін провів у Домі Молитви в Загорі. Марчін провів у Домі Молитви в Загорі, дали можливість інтенсивно працювати над нелегкою технікою іконопису. Заїти брата перевели у місто Катувіце-Заłęża, де він жив і євангелізував поміж найбіднішими людьми й водночас не переставав творити. У липні 2015 року, Чарна, Юди переїхав у місто Іконопису. Брат Марчін заснував майстерню іконопису. Вибрані доробки з альбому „Свідомості опубліковані в альбомі „Свідомості”. Протягом двадцяти років з його пензля вийшло близько сімдесяти ікон та картин. Брат Марчін проектує сакральний простір. Він веде майстерню іконопису, які віддавали до кількох сотень ікон. Крім того, на сьогодні у брата Марчїна є учні, які пишуть самостійно „Фратерніа”. Виктед, від сновником „Фратерніа”. Виктед, від його надихають - це Теофан Грек, Андрій Рубльов, Діонісій, а серед сучасників - Кіко Аргуельо та Юлія Новосельська.

Zstąpienie do piekieł – Anastasis
Сходження у пекло – Анастасіє (Воскресіння)
 tempera na desce, 50,5x30,5 cm,
 707/2022 Krynica Zdrój

Jutrznia Wielkiej Soboty w liturgii wschodniej wyśpiewuje: „Ty zstąpiłeś na ziemię, żeby zbawić Adama, lecz nie znajdując go na ziemi, o Panie, poszedłeś go szukać do otchłani”. Bezinteresowna miłość Boga objawia się w tym, że gotów jest On szukać zagubionej owcy schodząc do głębi piekieł. Chrystus chwycił Adama za nadgarstek. Oznacza to, iż inicjatywa zbawcza względem człowieka jest zawsze po stronie Boga. Adam jest niezdolny, by uchwycić się Chrystusa – to konsekwencja grzechu pierworodnego. W swej niemocy może jednak tęsknić i pragnąć zbawienia. Ewa, matka wszystkich żyjących, wyciąga ręce w stronę Zbawiciela. Jej dłonie są zakryte, co symbolizuje cierpienie związane z dotknięciem owocu poznania dobra i zła. Czerwona szata Ewy odnosi nas do proroctwa Izajasza – *choćby wasze grzechy były jak szkarłat, czerwone jak purpura, staną się białe jak wełna* (Iz 1,18). Jezus Chrystus przychodzi do każdego człowieka, aby wydobyć go z otchłani grzechu i śmierci.

У Ранішній молитві Великої Суботи у Східній Літургії співається: «На землю прийшов Ти, щоб спасти Адама, та не знайшовши його на землі, о Господи, пішов шукати його у відхлань». Безкорислива любов Бога виявляється в тому, що Він готовий шукати загублену вівцю, спустившись до глибин пекла. Христос бере Адама за зап'ястя. Це означає, що врятувати людину може тільки Бог. Адам нездатний схопити Христа – це наслідок первородного гріха. У своєму безсиллі він може тільки тужити й прагнути спасіння. Ева, матір усіх живих, простягає руки у бік Спасителя. Її долоні – закриті, що символізує страждання від дотику до плоду пізнання добра і зла. Червоні шати Еви нагадують пророцтво Ісаї: *коли б гріхи ваші були, як кармазин, червоні, як багрянниця, то стануть, мов вовна, вони* (Іс 1,18). Ісус Христос приходить до кожної людини, аби врятувати її з відхлані гріха й смерті.

Ikona Dobrego Łotra mówi nam o wielkiej miłości Boga do grzesznika. Dyzma doszedł do momentu, w którym nie mógł się już poruszyć. Jego grzech założył mu pęta na ręce i nogi. W tej, po ludzku beznadziejnej sytuacji, pokornie uznaje swoje winy i prosi o miłosierdzie. Jezus dostrzega jego cierpienie oraz pokorę, które otwierają dla niego niebo i zapewnia: Jeszcze dziś będziesz ze Mną w raju (Łk 23,43).

Na ikonie możemy zobaczyć jak św. Dyzma przytuła swój własny krzyż. W perspektywie niezawinionego cierpienia Jezusa akceptuje on słusność poniesionej kary za swoje grzechy. Objawiona zostaje prawda, że najważniejsze konsekwencje naszych grzechów wziął na siebie Jezus Chrystus. W świetle Chwalebnego Krzyża Jezusa możemy odkryć tajemnicę własnego cierpienia.

Dobry Łotr wydaje się zawstydzony i zaskoczony tym, że to właśnie on otwiera orszak świętych. Zastania gołonie myślic, że są połamane. Tymczasem jego ciało jest już chwalebne, został usynowiony i wprowadzony do domu Ojca.

Dobry Łotr Добрий розбійник
akryl i tempera na starych drzwiach,
145,5x45 cm,
syg: 638/2020 Skomielna Czarna

Ikona dobrego rozbійника говорить нам про велику любов Бога до грішника. Дісмас дійшов до моменту, коли вже не міг рухатися. Його гріх закував його руки й ноги у кайдани. У цій людськи безвихідній ситуації він смиренно визнає свої гріхи і просить про милосердя. Ісус приймає його страждання та смирення, які відкривають для нього Небо і запевняє: Запевняю тебе: сьогодні ти будеш зі Мною в раю! (Лк 23, 43). На іконі ми бачимо, як св. Дісмас обіймає власний хрест.

Дивлячись на невинні страждання Ісуса, Дісмас визнає справедливість покарання за свої гріхи. Відкривається правда, що Ісус Христос взяв на себе найсерйозніші наслідки наших гріхів. У світлі Прославленого Хреста Ісуса ми можемо відкрити таємницю власних страждань. Добрий Розбійник ніби соромиться і дивується, що саме він відкриває свиту святих. Тим часом його тіло вже прославлено, він – усиновлена Божа дитина і його ввели в дім Отця.

Grupa ukrzyżowanie Pozn'яття
tempera na starej desce, 80,5x43,5 cm,
syg: 679/2021 Krynica Zdrój

Zabity baranek paschalny, rozpięty na cedrowej desce zapowiada to, co dostrzegamy na ikonie ukrzyżowania. Chrystus pokorny, wyrzucony poza Święte Miasto, na oczach świadków oddaje życie za każdego z nas, przebacząc i usprawiedliwiając nasze grzechy.

Postacie dwóch łotrów to plastyczne wyobrażenie tego, co dokonuje się w człowieku, gdy przychodzi godzina konfrontacji z cierpieniem. Odkrywa się przed nami tajemnica.

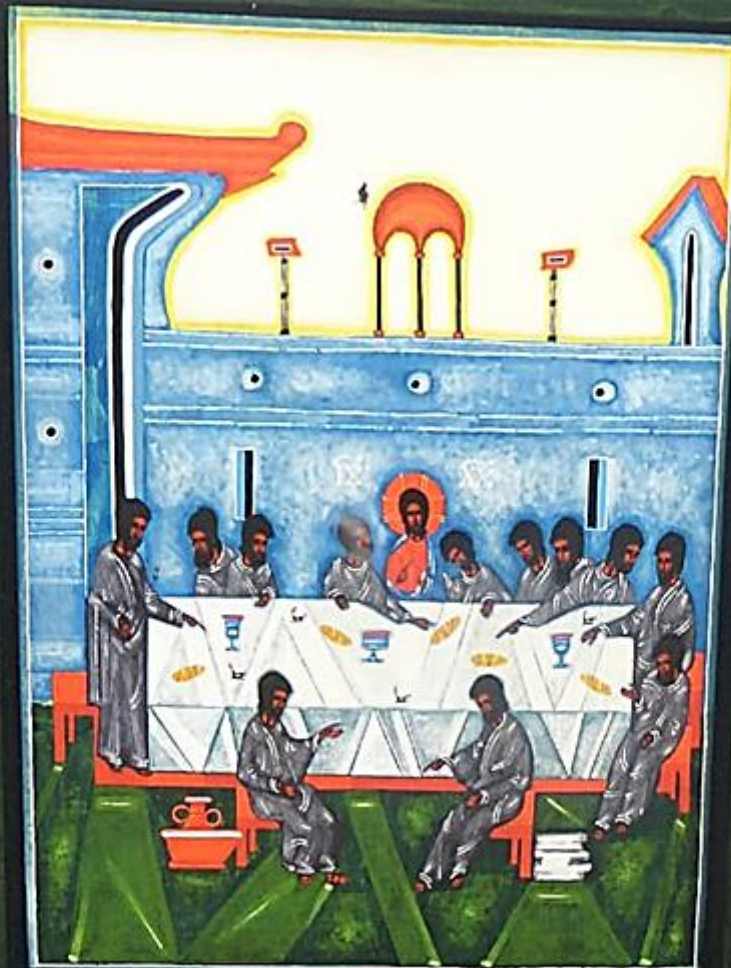
Bywa, że stajemy się cyniczni względem Boga, kwestionując Jego oczyszczającą miłość. Żądamy cudów, które eliminują cierpienie i wszelkie trudności, pozostając w gruncie rzeczy poza zbawczym działaniem Jego łaski.

Dyzma – „Dobry Łotr” symbolizuje chrześcijanina, który pod działaniem Ducha Świętego akceptuje cierpienie jako należną formę ekspiacji za swoje grzechy. Spoglądając zaś na Chrystusa, który wziął na siebie niesprawiedliwe cierpienia wszystkich, dostrzega, że realizują się słowa św. Piotra i otwiera się niebo. *Umiłowani! Temu żarowi, który w porządku was trwa dla waszego doświadczania, nie dziwcie się, jakby was spotkało coś niezwykłego, ale cieszc się. Im bardziej jesteście uczestnikami cierpień Chrystusowych, abyście się cieszyli i radowali przy objawieniu się Jego chwały* (1P 4,12-13).

Zakołeniy paschalnyy agnec, rozpiuty na kedrowoy doski, provishat te, sho mi bachimo na ikoni rozpiyatta. Smirennyy Khristos, vyprowadzhennyy za mezh Svyatogo Miasta, na ochah svyadkiv viddat svoe zhittya za kozhnogo z nas, proshayuchi i opravedovuyuchi nashy hrishi. Postati dvoch rozbiynikiv naочно uosoblyuyut te, sho vidbuvaetsya v lyudini, коли przykhodit godina zhustrichi z strazhdanniyam. Nam vidkrivaetsya taimnitsya. Traplyaetsya, sho mi cynichno stavimosya do Boga, stavlyachi pid sumniva yogo ochyshchvalnyu lyubov. Mi vymagaemo chudes, yakі usuvayut strazhdannya i trudnosh, zalyshaoyuchysya po sutі poza spasitelnoyu diseyu yogo blagodati.

Dzema – «dobryy rozbiynik» – symbolizue khrystyanynina, yakyy pid diseyu Svyatogo Ducha przyймаe strazhdannya yak nalezhnu formu spokutu za svoi hrishi. Divalychys na Khrista, yakyy nespravvedlyvo vzyav na sebe strazhdannya vsix lyudey, vin bachyt, sho zdійsnyuyutsya slova sv. Pietra i Nebo vidkrivaetsya.

Lyubi, ne divuytesya tiy pozhem, sho u vas postae, vam na probu, nemov bi z vami dylas' shoch' dyavne, ale, tseyu mroyu, yakoyu berete uchast' u Khrystovih mukah, radiyte, shob i v slavnomy yogo z'yavlenni raditi ta veselilytsya (1 Pt 4, 12-13).

Wieczera Mistyczna Тайна вечера
tempera na desce, 50,5x30,5 cm,
syg. 704/2022 Krynica Zdrój

Chrystus, zasiadając do uczty paschalnej, ma gotowy rytuał, ukształtowany przez wieki w tradycji ludu Izraela. Seder paschalny upamiętnia, oraz uobecnia interwencję Boga, który wybawia swój lud – niegdyś z niewoli egipskiej, a dziś i w każdym pokoleniu przeprowadza uczestników czuwania ze śmierci do życia, z niewoli do wolności.

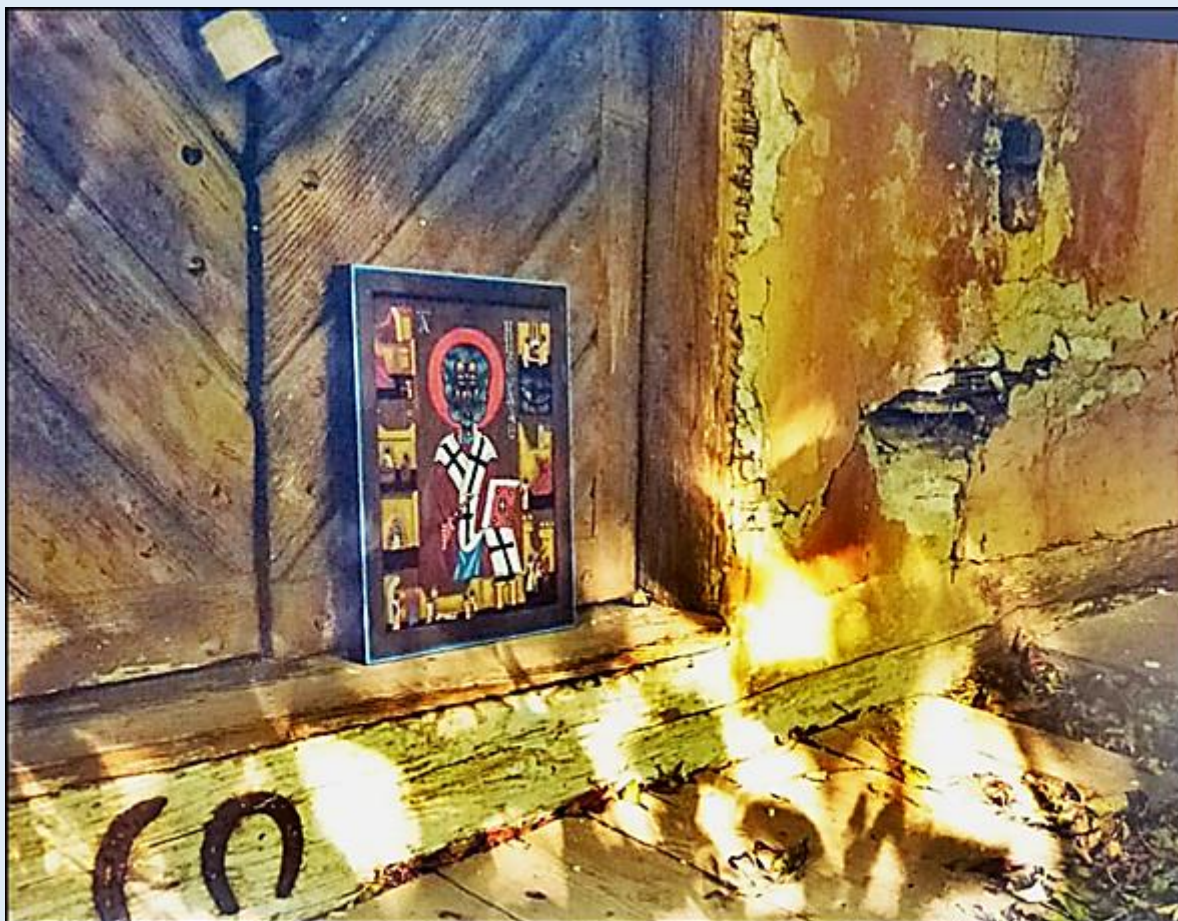
Jezus Chrystus w swoim człowieczeństwie wypełnia zapowiedzi, które w historycznych figurach celebrował lud wybrany.

Chleb upokorzenia łamany podczas Paschy odtąd będzie nie tylko symbolem złamanej niewoli egipskiej, ale nade wszystko uobecnieniem zbawczej miłości Chrystusa. To Jego ciało. Chrystus wziął na siebie najokrutniejsze konsekwencje naszych grzechów kochając i usprawiedliwiając każdego człowieka. Słodki kielich przymierza przestaje być symbolem krwi obrzezania, a staje się życiodajnym kielichem krwi Chrystusa i zadatkem życia wiecznego.

Na ikonie dostrzegamy moment, w którym przed rytualnym obmyciem pojawia się zakłopotanie Apostołów. Kto zajmie ostatnie miejsce? Kto będzie gotów służyć?

Jezus Chrystus umywa nogi Apostołom.

Христос, приступаючи до Пасхальної вечері, має готовий ритуал, сформований протягом століть у традиціях Ізраїльського народу. Пасхальна вечеря не тільки вшановує, але й уприсутнює втручання Бога, Який рятує свій народ. Як колись Він вивів народ з єгипетської неволі так сьогодні і в кожному поколінні виводить учасників чuwання зі смерті до життя, з неволі до свободи. Ісус Христос у своїй людській природі радикально виконує заповіді, які в історичних постатях оспівує вибраний народ. Хліб приниження, який ламається під час Пасхи, відтепер буде не тільки символом розірваної єгипетської неволі, але перш за все проявом спасительних Христових страждань. Це – Його Тіло. Христос взяв на Себе найжорстокіші наслідки наших гріхів, люблячи й виправдовуючи кожну людину. Солодка чаша завіту перестав бути символом крові обрізання і став животворною чашею крові Христа і запорукою вічного життя. На іконі ми бачимо момент, коли перед ритуальним обмиванням апостоли відчувають збентеження. Хто займе останнє місце? Хто буде готовий служити? Ісус Христос омиває апостолам ноги.

Sw. Mikołaj Святий Миколай
tempera na desce, 42x31,5 cm,
640/2020 Skomiela Czarna

W bogatej hagiografii świętego z Miry, przedstawionej symbolicznie na ikonie, dostrzegamy niezwykłą gotowość Wielkiego Cudotwórcy na przyjęcie woli Bożej, którą odczytywał w faktach codzienności. Mikołaj przejęty słowami Jezusa: *Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili* (Mt 25,40), z wrażliwością i dyskrecją pomagał potrzebującym. Troszczył się również o powierzona mu wspólnotę chrześcijańską, a głosząc Słowo Boże stał się zwiastunem Dobrej Nowiny.

Ewangelia, którą głosił, poparta świadectwem chrześcijańskiej miłości, przemieniała życie ludzi nie znających wcześniej Chrystusa. Przez Jego wstawiennictwo prosimy dziś o łaskę pokoju, przebaczenia i pojednania dla naszych braci i sióstr żyjących na Wschodzie, gdyż święty Mikołaj jest ich szczególnym patronem.

У багатій агіографії святого з Мирі, символічно зображеному на іконі, помічаємо велику готовність Великого Чудотворця прийняти Божу волю, яку він читав у фактах повсякденного життя. Миколай, захоплений словами Ісуса: *Усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших - ви мені зробили* (Мт 25, 40), чуйно і таємно допомагав тим, хто цього потребував. Він також дбав про довірену йому християнську спільноту і, проповідуючи Слово Боже, став вісником Доброї Новини.

Євангеліє, яке він проповідував, підкріплене свідченням християнської любові, змінило життя людей, які раніше не знали Христа. За його заступництвом просимо сьогодні про благодать миру, прощення та примирення для наших братів і сестер, які живуть на Сході, адже Святий Миколай є їх особливим покровителем,

Пневматофора Пневматофора
tempera na desce, 137x75cm,
531/2021 Skomielna Czarna

Jednym z najstarszych wizerunków Bogurodzicy jest Oranta. Wśród wielu typów tego przedstawienia pojawił się obraz ukazujący Matkę Bożą niosącą Ducha Świętego. Tradycja w symboliczny sposób wiąże ikonografię maryjną ze wspólnotą Kościoła i jego misją w świecie.

Dziewica Maryja przyjęła Słowo Zwiastowania i za sprawą Ducha Świętego poczęła w swoim łonie Syna Bożego. Zdumiewająco podobnie dzieje się z każdym, kto usłyszy Dobrą Nowinę o śmieci i zmartwychwstaniu Chrystusa. Dzięki działaniu tego samego Ducha rodzi się on wtedy z łona Kościoła do życia wiecznego. Kościół – jak Matka – troszczy się, aby słowo usłyszane przez ochrzczonych, zaowocowało w każdym pokoleniu.

Один із найдавніших образів Божої Матері – Оранта. Серед багатьох видів цього зображення є картина, на якій зображено Богородицю, що несе Святого Духа. Традиція символічно пов'язує Марію іконографію із спільнотою Церкви та її місією у світі. Діва Марія прийняла Слово Благовіщення і силою Святого Духа зачала в утробі Сина Божого. Те ж саме дивовижним чином відбувається з кожним, хто чує Добру Новину про смерть і воскресіння Христа. Завдяки дії того самого Духа людина народжується з лона Церкви до вічного життя. Церква, як Мати, піклується про те, щоб слово, почуте охрещеними, приносило плоди в кожному поколінні.

Wniebowstąpienie Wzniesienia
tempera na desce, 50,5x30,5 cm,
syg. 710/2022 Krynica Zdrój

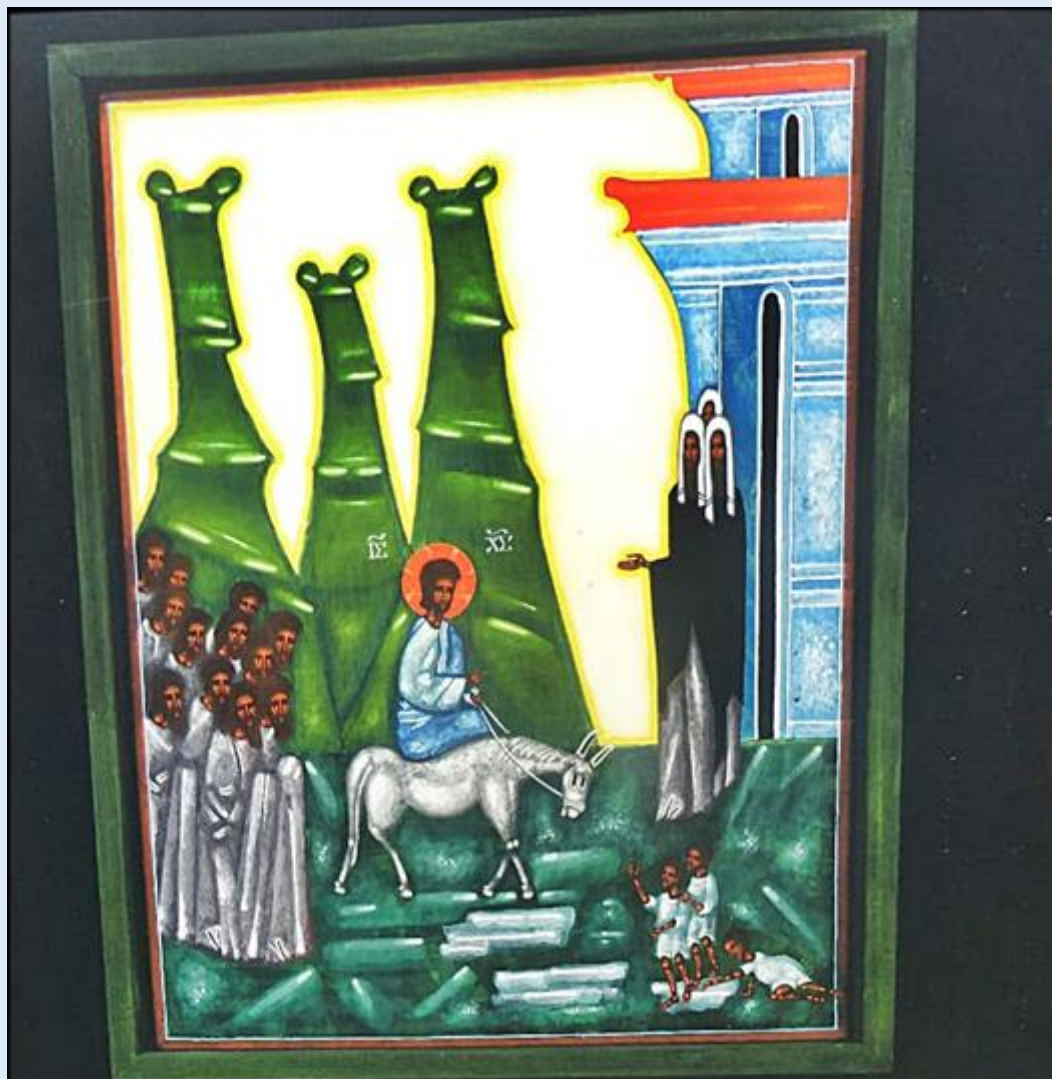
Kiedy Chrystus wstępował do nieba na oczach swoich uczniów, dwóch aniołów pouczyło Apostołów, że tak jak widzą Go wstępującego do nieba, tak ujrzą Go, gdy przyjdzie powtórnie. Rozpoczyna się czas ewangelizacji, czas przepowiadania Słowa Bożego. Apostołowie mają oczekiwać obietnicy Ojca – Ducha Świętego, który przypomni im wszystko, co widzieli i słyszeli oraz uzdolni ich do wypełnienia powierzonej misji.

Są wezwani, aby spoglądać na ziemię, na człowieka, na jego sytuację, na jego cierpienie. Są zaproszeni, aby kluczami, które otrzymali od Chrystusa, otwierać wrota piekieł i wydobywać z ciemności każdego, kto jest jej niewolnikiem. Maryja, która w ikonografii zawsze symbolizuje i uobecnia Kościół, spogląda z miłością i zrozumieniem na każdego z młodego grzesznikiem, prawdziwie rodzi do życia wiecznego w wodach chrztu wszystkich, którzy uwierzą usłyszанemu słowu. We wspólnocie Kościoła z tęsknotą i odważą oczekujemy powtórnego przyjścia Chrystusa. Maranatha!

Koли Христос возносился на небо перед Своими учнями, два ангели застали апостолам, що коли вони побачать, як Він підіймається на небо, то побачать Його, коли Він прийде знову. Починається час євангелізації, час проповідування Слова Божого. Апостоли мають чекати обітницї Отця – Святого Духа, Який нагадає їм про все, що вони бачили і чули, і дасть можливість виконати Існю місію. Вони покликані дивитися на землю; на людину; на її становище; на її страждання. Вони покликані використати ключі, які отримали від Христа, щоб відкрити ворота пекла і вивести з темряви кожного, хто є перебуває у рабстві.

Марія, яка в іконописі завжди символізує і представляє Церкву, з любов'ю і розумінням дивиться на кожну людину, що страждає від гріха. Вона хоче народити до вічного життя у водах хрещення всіх, хто повірить почутому слову. У спільноті Церкви ми з тугою та відвагою чекаємо другого пришестя Христа. Maranatha! Прийди, Господи!

Wjazd do Jerozolimy В'їзд у Єрусалим
tempera na desce, 50,5x30,5 cm,
700/2021 Krynica Zdrój

Uroczysty wjazd Chrystusa do Jerozolimy to ikona rozpoczynająca cykl Wielkiego Tygodnia. Jezus witany jest z całą bogatą symboliką, która niegdyś towarzyszyła księżtom i królom ludu Izraelskiego. Spełnia się proroctwo: *Raduj się wielce Córo Syjonu, wołaj radośnie, Córo Jeruzalem! Oto twój Król idzie do ciebie, sprawiedliwy i zwycięski. Pokorny – jedzie na osiołku, na ośliatku, zrebliciu oślicy* (Za 9,9).

Apostołowie, postępując za Jezusem, nie są w stanie przewidzieć zbawczych wydarzeń, które mają się dokonać podczas zbliżającej się Paschy. Podobnie w naszym życiu, zmierzając za Chrystusem do Jeruzalem, nie możemy przewidzieć w jakich okolicznościach Pan przygotował naszą osobistą Paschę.

Starszyzna Izraela przy bramach Świętego Miasta oznacza oczekwanie ludu wybranego na Mesjasza, a dzieci rzucające płaszcze na drogę symbolizują rodzący się Kościół i odnoszą nas do słów Jezusa: *Zaprawdę, powiadam wam: Jeśli się nie odmienicie i nie staniecie jak dzieci, nie wejście do królestwa niebieskiego* (Mt 18,3).

Урочистий в'їзд Христа в Єрусалим – ікона, що розпочинає цикл Страсного тижня. Ісуса вітають з усіма почестями та символікою, яка колись супроводжувала князів і царів народу Ізраїля. Виповнилося пророцтво: *Радуйся вельми, о дочко Сіону! Викрикуй, о дочко Єрусалиму! Ось цар твій іде до тебе, справедливий і переможний, смиренний і верхи на ослі іде, на осляті, на молоденькій ослиці*. (Зах. 9,9).

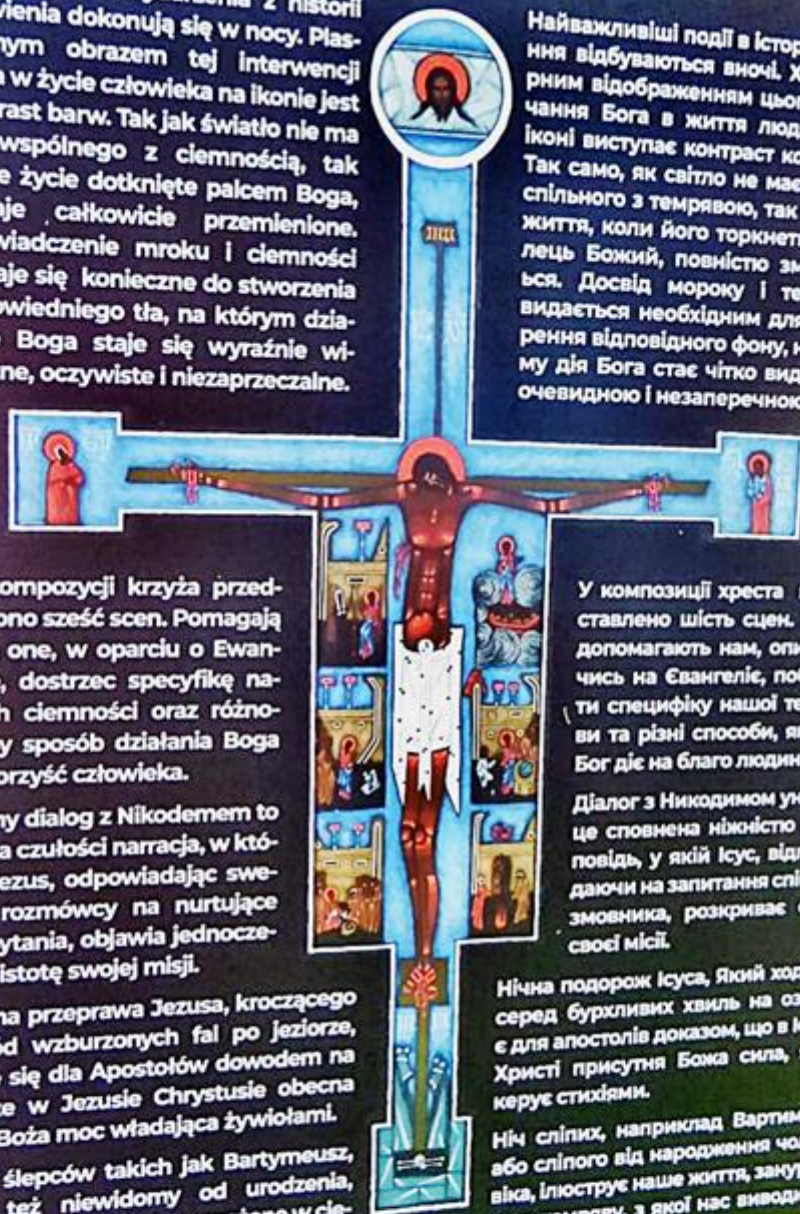
Йдучи за Ісусом, апостоли не в стані передбачити подій відкуплення, які мають статися під час найближчої Пасхи. Так само в нашому житті, коли ми йдемо за Христом до Єрусалиму, ми не можемо передбачити обставин, за яких Господь приготував нашу особисту Пасху.

Старійшини Ізраїлю біля воріт Святого Міста символізують вибраний народ, який очікує на Месію, а діти, що кидають свої плащі на дорогу, символізують Церкву, що зароджується, і скеровують нас до слова Ісуса: *Істинно кажу вам: Якщо ви не навернетесь і не станете, як діти, не ввійдете в Небесне Царство* (Мт 18, 3).

Крест поспу Нічний хрест
 tempera na desce, 83x57,6 cm,
 syg: 692/2021 Krynica Zdrój

Najważniejsze wydarzenia z historii zbawienia dokonują się w nocy. Plastycznym obrazem tej interwencji Boga w życie człowieka na ikonie jest kontrast barw. Tak jak światło nie ma nic wspólnego z ciemnością, tak nasze życie dotknięte palcem Boga, zostaje całkowicie przemienione. Doświadczenie mroku i ciemności wydaje się konieczne do stworzenia odpowiedniego tła, na którym działanie Boga staje się wyraźnie widoczne, oczywiste i niezaprzeczalne.

Найважливіші події в історії спасіння відбуваються вночі. Характерним відображенням цього втручання Бога в життя людини на іконі виступає контраст кольорів. Так само, як світло не має нічого спільного з темрявою, так і наше життя, коли його торкнеться палець Божий, повністю змінюється. Досвід мороку і темряви видається необхідним для створення відповідного фону, на якому дія Бога стає чітко видимою, очевидною і незаперечною.

W kompozycji krzyża przedstawiono sześć scen. Pomagają nam one, w oparciu o Ewangelie, dostrzec specyfikę naszej ciemności oraz różnorodny sposób działania Boga na korzyść człowieka.

У композиції хреста представлено шість сцен. Вони допомагають нам, опираючись на Євангеліє, побачити специфіку нашої темряви та різні способи, якими Бог діє на благо людини.

Nocny dialog z Nikodemem to pełna czułości narracja, w której Jezus, odpowiadając swemu rozmówcy na nurtujące go pytania, objawia jednocześnie istotę swojej misji.

Діалог з Никодимом уночі – це сповнена ніжністю розповідь, у якій Ісус, відповідаючи на запитання співрозмовника, розкриває суть своєї місії.

Nocna przeprawa Jezusa, kroczącego wśród wzburzonych fal po jeziorze, staje się dla Apostołów dowodem na to, że w Jezusie Chrystusie obecna jest Boża moc władająca żywiołami.

Нічна подорож Ісуса, Який ходить серед бурхливих хвиль на озері, є для апостолів доказом, що в Ісусі Христі присутня Божя сила, яка керує стихіями.

Noc ślepców takich jak Bartymeusz, czy też niewidomy od urodzenia, obrazuje nasze życie pogrążone w ciemności, z której wyprowadza nas Chrystus.

Ніч сліпих, наприклад Вартимея, або сліпого від народження чоловіка, ілюструє наше життя, закурлене у темряву, з якої нас виводить Христос.

Noc Piotra dostrzegamy w dwóch odsłonach. Pomimo znaku obmycia stóp Apostołem podczas wieczery paschalnej, Piotr zapiera się swojego Mistrza i odkrywa prawdę, że nie jest godzien ofiarowanej miłości.

Ніч Петра ми бачимо у двох сценах. Незважаючи на знак обмивання ніг апостолам під час Пасхальної вечері, Петро зривається свого Вчителя і відкриває істину, що він не гідний його жертвовної любові.

Chrystus umierający na krzyżu objawia darmową miłość Boga do każdego grzesznika. Po swoim zmartwychwstaniu zbiera rozproszonych uczniów i powierza im misję przebaczenia grzechów. Dzięki zesłaniu Ducha Świętego właśnie ta miłość zostaje przez nich ogłoszona światu i potwierdzona świadectwem ich męczeństwa.

Умираючи на хресті Христос об'являє безкорисливу любов Бога до кожного грішника. Після свого воскресіння Ісус збирає розсіяних учнів і доручає їм місію прощення гріхів. Завдяки зісланню Святого Духа, вони звіщають світу цю любов і підтверджують її свідченням своєї мученицької смерті.

Narodzenie Pańskie Rіzdo Gospodne
tempera na desce, 50,5,x30,5 cm,
696/2021 Krynica Zdrój

Paschą Bożego Narodzenia nazywali Ojcowie wspomnienie narodzin Jezusa w Betlejem. Pierwotne chrześcijaństwo wszystkie pozostałe święta zrodziło ze źródła centralnego obchodu liturgicznego, którym była Wielkanoc oraz niedziela. W ikonie Bożego Narodzenia dostrzegamy to szczególnie wyraźnie.

W centralnym miejscu, w grocie koloru czarnego symbolizującego śmierć, dostrzegamy kamienny żłób, w którym jakby w grobie, jakby spowity w śmiertelny całun, spoczywa Syn Boży. To zapowiedź złożenia do grobu po męce krzyżowej, którą poniesie Jezus biorąc na siebie nasze grzechy. W tych symbolach rozmalowana jest tęsknota związana z oczekiwaniem na Paschę, na zmartwychwstanie, na zwycięstwo nad śmiercią.

Maryja spoczywająca na królewskiej purpurowej materii, uobecnia Kościół. Jest zwrócona w stronę Józefa, w którym dostrzegamy duchową walkę. Toczy się ona w oparciu o podstawowe pytania, które mogą towarzyszyć każdemu z nas. Czy możliwe jest, żeby Bóg się wcielił, żeby stał się człowiekiem? Czy możliwe jest przebaczenie grzechów? Czy prawdą jest ta niewyobrażalna miłość?

Paschoю Rіzдва Господнього називали Отці згадку про народження Ісуса у Вифлеємі. Первісне християнство з джерела центрального літургійного святкування, якими були Великдень і неділя, породило всі інші свята. На іконі Rіzдва Господнє це особливо можна побачити.

На центральному місці, у печері чорного кольору, що символізує смерть, ми бачимо кам'яні ясла, у яких, ніби в гробі, наче сповитий у смертну плащаницю, спочиває Божий Син. Це предвіщення покладання його до гробу після мук на хресті, які Ісус переживатиме, взявши на себе наші гріхи. Цими символами буде розмальовано увесь смуток, пов'язаний з очікуванням на Пасху, на Воскресіння, на перемогу над смертю.

Марія, що спочиває на царських пурпурових шатах, символізує присутність Церкви. Вона дивиться у сторону Йосифа, у якому бачимо духовну боротьбу. Вона базується на основних питаннях, що можуть виникнути у кожного з нас. Чи може Бог втілитися, щоб стати людиною? Чи можливим є прощення гріхів? Чи справді існує неосяжна любов?

Піе́н над піе́нiami Пісня Пісень
tempera na desce, 42x30 cm,
syg: 690/2021 Krynica Zdrój

Przypisywana Salomonowi księga jest poematem o niekończącej się miłości Boga do jego Oblubienicy – Izraela. Miłość ta objawia się we wszystkich meandrach historii zbawienia. Pod zadziwiająco erotyczną warstwą literacką odczytujemy odwieczny zamysł Boga względem człowieka, który nie może dokonywać się poza oblubińczą relacją. W centrum ukazana jest postać króla Salomona. Rysy jego twarzy, wyrażające mądrość i pokój, zapowiadają Osobę Jezusa Chrystusa, który – tak jak Salomon – jest potomkiem Dawida. W rodowodzie Jezusa spotykamy wiele postaci, których historie odsłaniają tęsknotę ludzkości za utraconą relacją z Bogiem. W scenach otaczających postać Salomona odkrywamy zabiegi oblubienicy, który uwodzi swą wybrankę. Tym Oblubieńcem jest Jezus Chrystus, który objawia się w wielu doświadczanych przez nas sytuacjach. Bywa tak, że nie jesteśmy gotowi na jakąkolwiek relację z Nim. Wskutek poszukiwania namiastek miłości poza Bogiem przeżywamy wiele rozczarowań i często zostajemy zranieni. Jednak On nie rezygnuje z dalszych zabiegów o naszą szczerą relację. Ostatecznie zaślubia nas oblubińczo w tajemnicy paschalnej, z której rodzi się chrześcijańska miłość.

Kniha, яку приписують Соломону, – це поема про безмежну любов Бога до Своєї Нареченої – Ізраїля. Ця любов об'являється в усіх сплетіннях історії спасіння. Під напрохуд еротичним літературним шаром ми відчитуємо вічний Божий план щодо людини, який не може відбуватися без стосунків, сповнених любов'ю.

У центрі зображена фігура царя Соломона. Риси його обличчя, що виражають мудрість і мир, провіщають Особу Ісуса Христа, Який, як і Соломон, є нащадком Давида. У родоводі Ісуса ми зустрічаємо багато персонажів, чий історії розкривають тугу людства за втраченими стосунками з Богом.

У сценах, що відбуваються навколо постаті Соломона, ми можемо розгледіти намагання нареченого звабити свою наречену. Цим Нареченим є Ісус Христос, Який відкривається в багатьох ситуаціях, які ми переживаємо. Буває, що ми не готові до жодних стосунків з Ним. У результаті пошуку заміників любові поза Богом ми переживаємо багато розчарувань і часто зазнаємо болю. Однак він не відмовляється від подальших зусиль налагодити з нами щирі стосунки. Нарешті він шлюбує нас у Пасхальній Таємниці, з якої народжується християнська любов.

Jako chrześcijanie, szukając tego, co autentycznie duchowe, możemy zatrzymać się przed obrazem Oblicza Chrystusa. Tradycja nadała tej ikonie nazwę Mandylion (gr. chusta), ponieważ Jego wizerunek w cudowny sposób odbił się na materiale, stając się jej pierwowzorem. Ikona ta nazywana jest także *Αχειροποίητος* (gr. nie ludzką ręką uczyniony) i odnosi nas do wydarzenia pustego grobu. Apostołowie w Jego wnętrzu odnajdują leżące płótna oraz chustę, która była na Jego głowie. Znajdują ją nie razem z płótnami, ale zwinętą oddzielnie w innym miejscu (por. J 20, 6-7).

Właśnie ta grobowa chusta jest pierwszą ikoną, którą zostawił nam sam Chrystus. Tajemnica grobu Pańskiego z jednej strony coś nam odsłania, a z drugiej jest nieprzerwanym, często zakrytym dla naszych oczu, misterium Boga poszukującego człowieka. Dlatego właśnie docieramy w tej tajemnicy do momentu, w którym Bóg w Jezusie Chrystusie przyjmuje szatę ludzkiego ciała. W języku biblijnym szata jest przejawem tajemnicy tego, kto ją nosi. To jest prawdziwe *revelatio*, bo oznacza, że jeżeli Bóg przyjmuje ludzką naturę, to w rzeczywistości człowieczeństwo każdego z nas, od zawsze jest w Jego sercu. Ikona Nerukotwornego przypomina nam, że Słowo stało się ciałem, aby nasze człowieczeństwo stało się wypowiedzią Boga w świecie. Przyjmując tę prawdę, chrześcijanin staje się słowem Bożym, które Inni mogą zobaczyć, i którego mogą dotknąć. Obraz, na który patrzymy, już nosimy w sobie. Czasem może niewyraźnie i jakby w zwierciadle, ale ikona jest nam dana, aby powoli przyzwyczajając nasze oczy do oglądania Boga Żywego.

Як християни, шукаючи справжнього духовного, ми можемо зупинитися перед образом Обличчя Христа. Традиція дала цій іконі назву Мандиліон (грец. хустка), тому що портрет Ісуса чудесним чином відобразився на тканині й став прототипом ікони. Цю ікону також називають Спас Нерукотворний (від Спаситель + калька з грец. *Αχειροποίητος* — не-руками-зроблений) і відсилає нас до події порожнього гробу. Всередині гробу апосто-

ли знаходять лляні полотна і хустку, якою була обмотана голова Христа. Вона лежить не разом із полотнами, а окремо згорнута в іншому місці (пор. Ін 20, 6-7).

Ця поховальна хустка — перша ікона, яку залишив нам сам Христос. Тьмяниця Гробу Господнього з одного боку нам щось привідкриває, а з іншого — це безперервна, часто прихована від наших очей, тьмяниця Бога, Який шукає людину. Власне в цій тьмяниці ми доходимо до моменту, коли Бог в Ісусі Христі зодягається в людське тіло. Біблійною мовою одяг виявляє та-

ємницю того, хто її носить. Це справжнє одкровення, бо означає, що якщо Бог приймає людську природу, то людяність кожного з нас

завжди була в Його серці. Ikona Spasa Nerukotvornogo naгадує нам, що Слово стало тілом, щоб наша людяність стала виразом Бога у світі. Приймавши цю істину, християнин стає Словом Божим, яке Інші можуть побачити. Об'ї до якого можуть доторкнутися. Об'ї раз, на який ми дивимось, ми вже носимо в собі. Іноді він може бути тьмяним і ніби в дзеркалі, але Ікона дивиться нам, щоб наші очі потихеньку закликали бачити Бога Живого.

Одналеженіє Мандиліону
Знайдення Мандиліону
tempera na desce, 62x31,5 cm,
syg: 711/2022 Krynica Zdrój

Objawienie Pańskie Богоявлення
tempera na desce, 50,5x30,5 cm,
syg. 697/2021 Krynica Zdrój

Chrystus, zstępując do wód Jordanu w swoim człowieczeństwie, zanurza całą ludzkość w oczyszczającej kąpiel. Misja Jana Chrzciciela dopełnia się. Oto Baranek Boży – usłyszają z jego ust pierwsi uczniowie, którzy pójdą za Jezusem. Na ikonie są oni przedstawieni w postaci aniołów, zwiastunów Dobrej Nowiny. To oni, po wypełnieniu paschalnej tajemnicy i Zesłaniu Ducha Świętego, zaniósł orędzie zbawienia na krańce świata. W ich rękach są białe szaty, w które będą odziani nowo ochrzczeni na znak przyobleczenia się w naturę Syna Bożego.

Chrystus, zstępując w depresję Jordanu, zapowiada ostateczne zwycięstwo nad śmiercią. Zapowiada, że odda swoje życie, biorąc na siebie nasze grzechy, udowadniając definitywnie miłość Boga do człowieka.

Tyś jest mój Syn umiłowany, w Tobie mam upodobanie (Łk 3,22). Ojciec wskrzeszając Swego Syna z martwych potwierdza teraz i ostatecznie, że ta forma miłości jest życiem wiecznym.

Христос, ступаючи до Йорданських вод, у своїй людській істоті занурює усе людство в очищаючій купелі. Місія Івана Хрестителя доповнюється. Ось Агнець Божий, - почують з його уст перші учні, що підуть за Ісусом. На іконі вони представлені у постатях ангелів, вісників Дobrej новини. Це вони після сповнення пасхальної таємниці і Зіслання Святого Духа, принесуть вістку про спасіння на кінець світу. У їхніх руках – білі шати, у які будуть одягнуті щойно охрещені на знак переоблечення у природу Божого Сина.

Христос, що спускається в Йорданську западину, передвіщає остаточну перемогу над смертю. Він говорить про те, що віддасть своє життя, беручи на себе наші гріхи, доводячи цим любов Бога до людини.

Ти син мій улюблений, якого я влодобав (Лука 3,22). Отець, воскресавши Свого Сина з мертвих, підтверджує тепер і остаточно, що ця форма любові – це життя вічне.

Św Józef ŚwiętyЙосиф
tempera na desce, 61,5x48,6 cm,
syg: 652/2021 Skomielnа Czarna

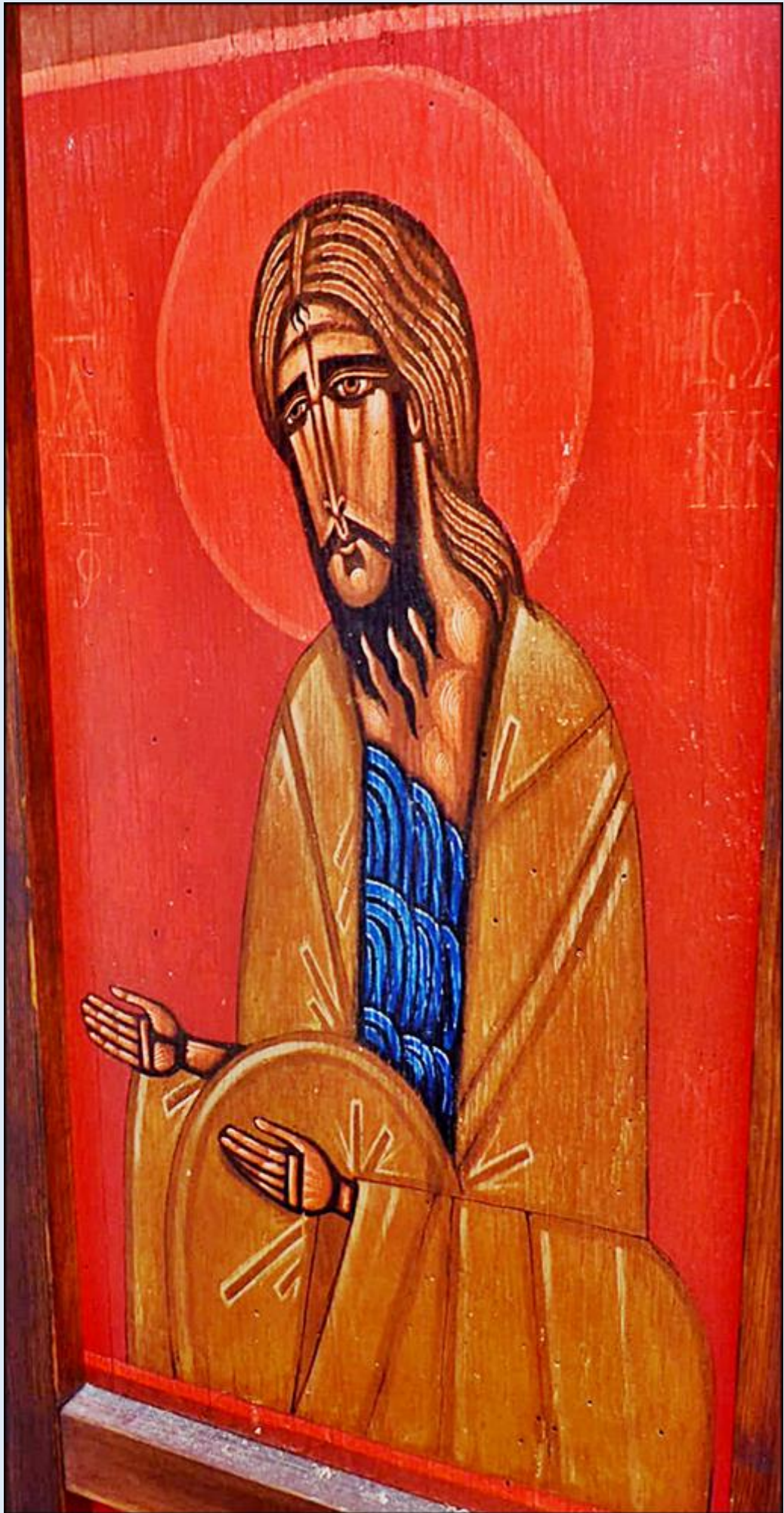
Kiedy Abraham usłyszał słowo skierowane do niego przez Boga, jego życie stało się drogą prowadzącą do wiary. Lud Izraela, dziedzicząc doświadczenie patriarchy, wyczekiwał z utęsknieniem Mesjasza. Gdy (...) nadeszła pełnia czasu, zesłał Bóg Syna swego, zrodzonego z niewiasty (Ga 4,4). Powołanie Józefa na opiekuna Jezusa dokonuje się w niezwykle dyskretnym i trudnym dialogu. Jego pokorna uległość i zaufanie względem Boga, na wzór Abrahama, stawiają go na czele Świętej Rodziny z Nazaretu.

Na ikonie inspirowanej tradycyjnym przedstawieniem Bogurodzicy Odiğitrii dostrzegamy Józefa, który w osobie Jezusa Chrystusa, z troską przyjmuje Słowo Boga, stając się orędownikiem i opiekunem całego Kościoła.

Коли Авраам почув слово, звернене до нього Богом, його життя стало шляхом, що веде до віри. Народ Ізраїля, успадкувавши досвід патріарха, чекав на прихід Месії. Якже сповнився час, Бог послав свого Сина, що народився від жінки (Гал 4, 4). Покликання Йосифа бути опікуном Ісуса відбувається у надзвичайно потаємному та важкому діалозі. Його скромна покора і довіра до Бога, як і в Авраама, поставили його на чолі Святого Сімейства з Назарету.

На іконі, натхненній традиційним зображенням Богородиці Одиğitrii, ми бачимо Йосифа (чи Йосиф), який в Особі Ісуса Христа дбайливо приймає Слово Боже, стаючи заступником і захисником усієї Церкви.

Jezus zabiera wybranych uczniów na górę Tabor i tam, w ich obecności, odsłania swoją Boską naturę. Światło, które opromienia jego osobę, staje się dla Apostołów nadzwyczajnym świadectwem epifanii – objawienia Boga. Mojżesz i Eliasz rozmawiający z Jezusem o Jego przejściu, którego ma dokonać w Jeruzalem, potwierdzają, że to w Nim wypełnia się całe objawienie Starego Testamentu.

Niestworzone światło, którym rozbliła ludzka natura Chrystusa na świętej górze, było zawsze najgłębszą inspiracją dla ikonopisów. W tym świetle odkrywamy ostateczne przeznaczenie człowieka.

Przekonujemy się, że jest on zaproszony do zjednoczenia z Bogiem przemieniającym naszą słabą naturę. To właśnie zapisanie tego światła w ikonie świadczy o jej dojrzałości i charyzmatycznej misji, która otwiera niebo i staje się platformą modlitwy.

Przemienienie Pańskie
Преображення Господнє
tempera na desce, 110x33,5 cm,
syg: 664/2022 Skomielna Czarna

Iсус бере вибраних учнів на гору Фавор і там у їх присутності розкриває свою божественну природу. Сяйво, яке випромінює Його Особа, стає для апостолів надзвичайним свідченням преображення – одкровення – Бога. Мойсей та Ілля, які розмовляють з Ісусом про Його прихід, який Він має здійснити в Єрусалимі, підтверджують, що саме в Ньому сповнилося все одкровення Старого Завіту.

Божественне світло, яким сяяла людська природа Христа на святій горі, завжди було найглибшим натхненням для іконопису. У цьому світлі ми відкриваємо остаточне призначення лю-

дини. Переконаємося, що кожна людина запрошена до єднання з Богом, Який змінює нашу слабку природу. Власне, внесення цього світла до ікони, свідчить про її зрілість і харизматичну місію, яка відкриває Небо і стає платформою для молитви.

Deesis Deicyc
tempera na sklejce, 56x122 cm,
syg. 397/2016 Skomielna Czarna

Termin ten wywodzi się z języka greckiego i oznacza modlitwę, prośbę, orędownictwo i adorację. W stronę Chrystusa zwracają się w modlitewnych pozach Dziewica Maryja i św. Jan Chrzciciel. W tych dwóch postaciach dostrzegamy jedność Starego i Nowego Testamentu.

Jan Chrzciciel, posłany w duchu proroka Eliasza, pierwszy wskazał na Jezusa – Baranka Bożego. Tym samym symbolicznie zamknął dzieje patriarchów, królów i proroków ludu Izraela. Najświętsza Dziewica w ikonografii zawsze jest figurą Kościoła, który przez głoszenie paschalnego orędzia o śmiertci i zmartwychwstaniu Chrystusa, przygotowuje świat na Jego powtórne przyjście.

Jezus Chrystus, przedstawiony centralnie jako Pan Wszechświata, stanowi ośrodek dziejów. Jego powtórne przyjście zamknie bieg czasu, w którym żyjemy. Zgodnie z obietnicą nastanie wtedy nowe niebo i nowa ziemia (por. Ap 21,1). Wspólnota chrześcijańska w każdym pokoleniu z tęsknotą oczekuje na swego Oblubieńca. Maranatha!

Цей термін прийшов із грецької мови й означає молитву, прохання, заступництво й споглядання. До Ісуса в молитовних поставах звертаються Діва Марія і Святий Йоан Хреститель. У двох цих особах ми бачимо єдність Старого й Нового Завіту. Йоан Хреститель, посланник у душі пророка Іллі, перший вказав на Ісуса – Божого Агнця. Цим він символічно закрияв історію патріархів, царів і пророків народу Ізраїлю.

Пресвята Діва в іконографії завжди представляє Церкву, яка через проповідання пасхальної заїстки про смерть і воскресіння Христа, готує світ до його другого пришестя. Ісус Христос представлений у центрі як Господь Всесвіту – Він є центром історії. Його друге пришестя зупинить плин часу, в якому ми живемо. Згідно з обітницею тоді прийде нове небо і нова земля (пор. Проп 21, 1). Християнська спільнота кожного покоління з тугою чекає на свого Любого. Марана та!

Krzyż łemkowski Лемківський хрест
tempera na desce, 70,2x55,5 cm,
syg: 659/2021 Skomielna Czarna

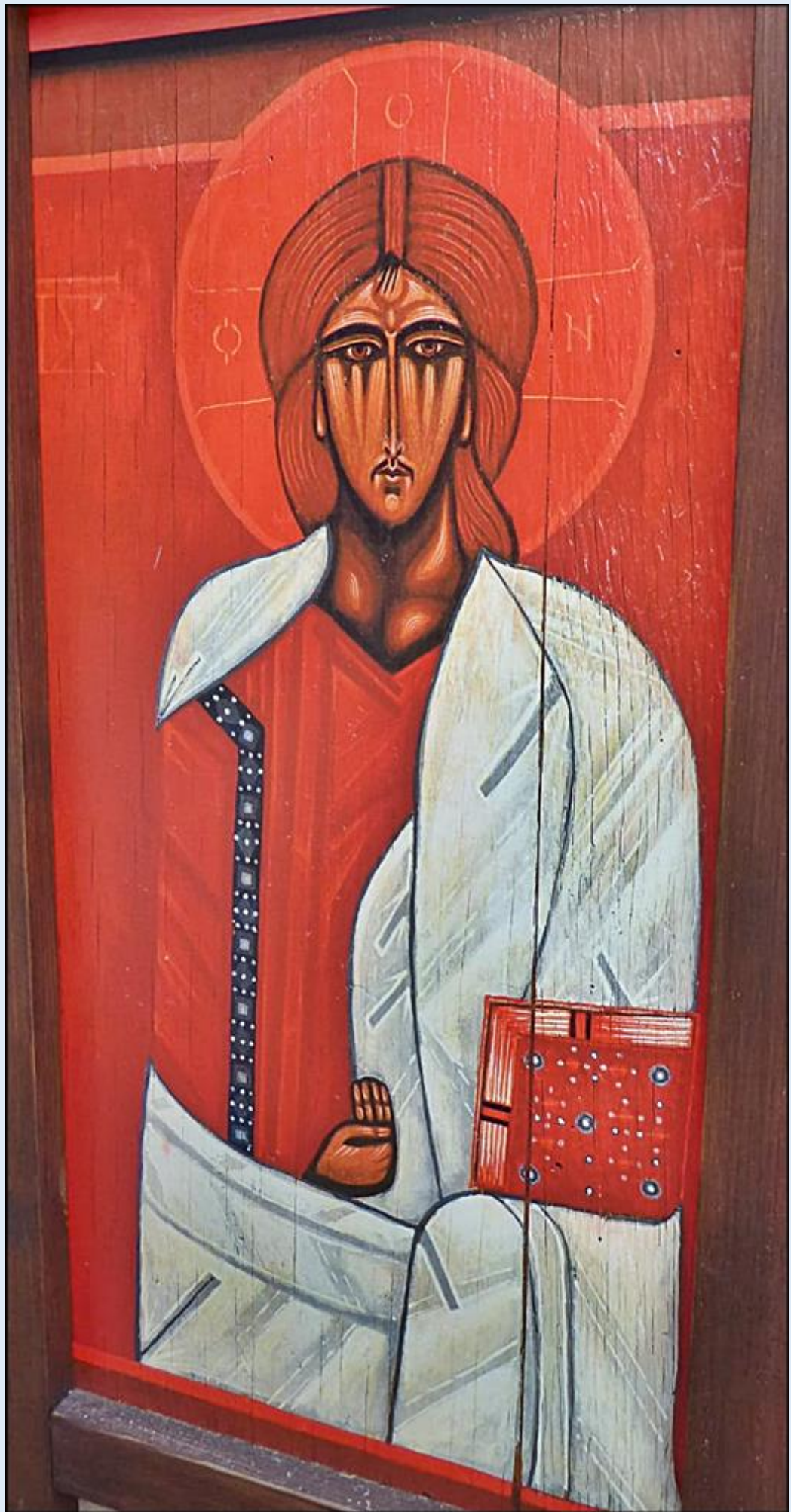
W prezentowanym Ukrzyżowaniu możemy dostrzec chwalebne konsekwencje śmierci i zmartwychwstania Chrystusa. Kompozycja kolorystyczna odnosi nas do chrztu świętego. Turkusowe barwy symbolizują wodę chrzcielną, w której zanurzeni odzyskujemy nową naturę na wzór Syna Bożego. Jezus Chrystus oczyszcza nas swoją najdroższą krwią, która spływa z Jego ran, dając życie wieczne. Czaszka Adama usytuowana u podnóża krzyża wyobraża nasze życie w śmierci, z której wydobywa nas tajemnica paschalna.

Postać Jezusa rozpięta na ramionach krzyża, pełna pokoju, przedstawiona jest jakby we śnie. Wypełnianie woli Boga to miejsce odpoczynku dla Syna Bożego. Wypełnia się eschatologiczny Shabbat Shalom, który obrazuje słowa Jezusa: *Gdzie Ja jestem tam będzie i mój sługa* (J 12, 26).

У представленому розп'ятті ми бачимо величні наслідки смерті та воскресіння Христа.

Колористична композиція відносить нас до власного хрещення. Бірюзові кольори символізують хрестильну воду, в яку, занурюючись, ми отримуємо нову природу на взірець Сина Божого. Ісус Христос очищує нас Своєю дорогоцінною кров'ю, яка тече з Його ран, даруючи нам вічне життя. Череп Адама, розміщений біля підніжжя хреста, уособлює наше життя в смерті, з якої нас виводить Пасхальна Таємниця.

Постать Ісуса, розп'ятого на дереві хреста, сповнена миру, так, ніби Він перебуває уві сні. Виконання Божої волі є місцем відпочинку Сина Божого. Звершується есхатологічний Shabbat Shalom, який ілюструє слова Ісуса: *де я, там і слуга мій буде* (Йн 12, 26).

Fraternalia Pojednianie

To wspólny projekt prowadzony przez fundację AKEDA oraz braci kapucynów. Celem naszych działań jest powołanie do życia centrum, w którym będzie poszukiwane piękno zawarte w sztuce oraz ewangelizacja.

Bracia, prowadzący działania Fraternali, odkrywają bogactwo duchowości zawartej w ikonografii, malarstwie i sztuce. Piszą również ikony, idąc po śladach wielu znanych twórców. Społeczność skupiona wokół Fraternali to ludzie, dla których ważna jest sztuka otwarta na spotkania z Tajemnicą. Podejmujemy wiele różnych działań promujących kulturę i sztukę chrześcijańską, nie tylko w Polsce, ale również poza jej granicami. Nasza inicjatywa jest otwarta na wszystkich poszukujących, a szczególnie doświadczających zmagania w tym poszukiwaniu.

Фратернія Примирення

Це спільний проект фонду AKEDA і братів капучинів. Метою нашої діяльності є створення центру, в якому люди матимуть можливість шукати краси, що міститься в мистецтві та євангелізації.

Брати, які проводять діяльність Фратернії, відкривають багатство духовності, що міститься в іконописі, живописі та мистецтві. Вони також пишуть ікони, ідучи по слідах багатьох відомих митців, спільно збираючи до Фратернії, складається з людей, для яких важливе мистецтво, відкриття на зустрічі з такою ідеєю. Ми проводимо багато різних заходів для популяризації християнської культури та мистецтва не лише в Польщі, а й за кордоном. Наша ініціатива відкрита для всіх, хто шукає, а особливо тих, хто відчував боротьбу в цьому пошуку.

Fundacja AKEDA

Nasza fundacja pragnie być przewodnikiem między tym, co nazywamy rzeczywistością, a zupełnie innym światem. Dajemy możliwość wybrania się w drogę i przekonania, jak proza życia może przemienić się w głębokie wewnętrzne doświadczenie. Z nami zobaczysz, że Twoje życie może się odmienić przez łaskę i wyzyskanie ludziom dobiegnięciem cierpienia. Otworzymy dla Ciebie również bramy do świata sztuki.

EDUKACJA

Prowadzimy warsztaty, spotkania, seminaria, w czasie których przybliżamy wartości sztuki wszechkulturowej, wartości chrześcijańskiej oraz podstawy związane z edukacją globalną.

PROMOCJA KULTURY

Inicjujemy wydarzenia, które łączą wartości sztuki. Angażujemy się w przedsięwzięcia, które pokazują w wartościach sposób wartości chrześcijańskiej. Objęliśmy szczególnie patronat nad Fundacją prowadzoną przez braci kapucynów, Ufamy, że w najbliższym czasie uda się nam stworzyć niezależną platformę promującą sztukę podziwianą.

POMOC POTRZEBUJĄCYM

Wspieramy ludzi dotkniętych przez błąd, wojnę oraz wszelkie formy przemocy. Jesteśmy szczególnie zainteresowani w pomocy osobom, które zostały dotknięte przez wojnę i na terenie Ukrainy. Prowadzimy również projekty pomocowe skierowane na kraje afrykańskie.

Фонд Акеда

Наша фонд намагається бути провідником між тим, що ми називаємо реальністю, та абсолютно іншим світом. Ми надаємо можливість вибратися у путь і переконатися, як проза життя може перетворитися на глибоке внутрішнє доświadczenie. З нами Ти побачиш, як Твоє життя може змінитися через благодать і врятування людей добіганням страждання. Ми також відкриваємо для тебе брами світу мистецтва.

НАВЧАННЯ

Ми проводимо практичні заняття, семінари, в часі яких приближаємо до людей багатство духовності та мистецтва, що міститься в іконописі, живописі та мистецтві. Ми також пишемо ікони, ідучи по слідах багатьох відомих митців, спільно збираючи до Фратернії, складається з людей, для яких важливе мистецтво, відкриття на зустрічі з такою ідеєю. Ми проводимо багато різних заходів для популяризації християнської культури та мистецтва не лише в Польщі, а й за кордоном. Наша ініціатива відкрита для всіх, хто шукає, а особливо тих, хто відчував боротьбу в цьому пошуку.

ПРОМОЦІЯ КУЛЬТУРИ

Ініціюємо заходи, які поєднують цінності мистецтва. Занемаємо участь у заходах, які демонструють цінності мистецтва і християнські цінності. Особливо цікавимося підтримкою діяльності братів капучинів, Уфаму, що в найближчому часі зможемо створити незалежну платформу, яка буде сприяти просуванню мистецтва.

ПОМОЦЯ ПОТРЕБУЮЧІМ

Відстоюємо права людей, які постраждали від війни, а також людей, які постраждали від будь-яких форм насильства. Ми особливо зацікавлені в допомозі людям, які постраждали від війни на території України. Пrowadимо також проекти допомоги, спрямовані на країни Африки.

zdjęcia: Jan Nitecki

[POWRÓT DO STRONY GŁÓWNEJ IKONOGRAFII](#)

zob. [Kościoły i kaplice w Skomielnej Czarnej, gdzie przebywał i pisał swoje ikony Br. Marcin Świąder](#)